

Σύνδεσμος Πυργίων, Παρουσίαση βιβλίου Νάκη Αυγερινού

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΥΡΓΙΩΝ

Αθήνα, 14 Μαΐου 2009

Παρουσίαση βιβλίου Νάκη Αυγερινού

«ΜΝΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΑΙΩΝΑ»

Άννα Καραμάνου

τ. ευρωβουλευτής

Αποτελεί για μένα ιδιαίτερη τιμή να συμμετάσχω στη παρουσίαση του βιβλίου ενός από τους επιφανέστερους Ηλείους πολιτικούς. Για μένα, που έτυχε να γνωρίζω προσωπικά τον άνθρωπο που «σταύρωνε» η οικογένειά μου, ο αείμνηστος Νάκης Αυγερινός αντιπροσώπευε το πρότυπο του πολιτικού και του ανθρώπου: Ακεραιότητα χαρακτήρα, ανθρωπίνη αξιοπρέπεια, απλότητα, σεμνότητα, ευγένεια, μαχητικότητα, όραμα για τον τόπο του και τον κόσμο, όλα αυτά τα στοιχεία συνέθεταν μια πολιτική φυσιογνωμία σπάνια για τα Ελληνικά (ιδιαίτερα τα σημερινά)

δεδομένα, όπως ακριβώς αναδεικνύεται και μέσα από το «*αναδρομικό ημερολόγιο*» του.

Προσωπικά δεν διεκδικώ δάφνες βιβλιοκριτικού, ούτε έχω μελετήσει σχετικές λογοτεχνικές σχολές και θεωρίες. Ωστόσο, είμαι σε θέση να εκτιμήσω τη γραπτή βιωματική

κατάθεση ενός πολιτικού, που βασίζεται σε αληθινά γεγονότα μιάς πολύ ενδιαφέρουσας ιστορικής περιόδου του 20^{ου} αιώνα.

Ο γραπτός λόγος του Νάκη Αυγερινού είναι απλός, ατμοσφαιρικός, λιτός χωρίς περιττές φιοριτούρες. Καλός γνώστης της Ελληνικής γλώσσας και μάστορας της αφήγησης καταφέρνει να μας παρασύρει στις περιπέτειες της μνήμης και της φαντασίας του. Ο συγγραφέας δεν κρίνει και δεν κατακρίνει. Δεν υπάρχουν συμβολισμοί ή αλληγορίες. Απλά εκθέτει τα ιστορικά γεγονότα, αλλά και τις οικογενειακές του δραστηριότητες, με βάση τις προσωπικές αναμνήσεις και εμπειρίες, αφήνοντας ελεύθερο τον αναγνώστη να κρίνει και να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα.

Ομολογώ ότι πολλά κεφάλαια του βιβλίου με συνήρπασαν, ιδιαίτερα όσα αναφέρονται σε κρίσιμα πολιτικά γεγονότα όπως: η πολιτική δράση του Ελευθερίου Βενιζέλου και οι συνθήκες θανάτου του το 1936, η κοινωνική και πολιτική κατάσταση στο μεσοπόλεμο, η δικτατορία του Μεταξά, ο 2^{ος} Παγκόσμιος Πόλεμος, ο βομβαρδισμός του Πύργου από τους Γερμανούς και οι επιδρομές τους στα σπίτια, τα δύσκολα κατοχικά χρόνια, η δράση των ταγμάτων ασφαλείας και του ΕΛΑΣ, η μάχη του Πύργου στις 8 Σεπτεμβρίου 1944 και τα λαϊκά δικαστήρια που ακολούθησαν, η περίοδος της χούντας και οι προσωπικές του περιπέτειες με φυλακίσεις και περιορισμούς.

Διάβασα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τη συμμετοχή του Νάκη Αυγερινού στην επιτροπή διαπραγμάτευσης με τον επικεφαλής του ΕΑΜ Ηλείας Κώστα Χρονόπουλο, που είχε στρατοπεδεύσει με την ομάδα του στο Σμύλα, προκειμένου να αποτραπεί η εισβολή στον Πύργο. Η διαπραγμάτευση εκείνη, δυστυχώς απέτυχε, με αποτέλεσμα τη πυρπόληση του Πύργου και την έξαρση των παθών μεταξύ των αντιμαχόμενων πλευρών. Στη σελίδα 153,

γράφει: «Τελευταίο από όλα κήκε, από αγνώστους και ανεύθυνους εμπρηστές το καλλιμάρμαρο παλαιό Δημαρχείο του Πύργου, που στόλιζε όχι μόνο την κεντρική πλατεία, αλλά ολόκληρη τη πόλη, με το θαυμάσιο ρυθμό του και τα πέντε μεγάλα μαρμάρινα αγάλματα που κοσμούσαν την μετώπη της οροφής – του Ερμού, της Αφροδίτης, του Απόλλωνος, της Δήμητρας και της Ήρας, που συνέδεαν τον Πύργο με το πνεύμα και την ιστορία της πλησίον Αρχαίας Ολυμπίας. Το αναντικατάστατο αυτό Δημαρχιακό Μέγαρο του Πύργου ήταν δημιούργημα του Τσίλλερ, επί δημαρχίας Πέτρου Αυγερινού...». Όπως υποστηρίζει ο Νάκης Αυγερινός, «κανένας δεν έμαθε ακριβώς τον αριθμό και την ταυτότητα των νεκρών και τραυματιών της Μάχης του Πύργου».

Όμως, πέραν των πολεμικών και εμφυλιοπολεμικών πολιτικών γεγονότων εξαιρετικά ενδιαφέρουσες είναι και οι πληροφορίες που μας δίνει για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή στον Πύργο, στην εποχή του μεσοπολέμου και στα μετέπειτα χρόνια. Στη βιομηχανική ανάπτυξη του Πύργου προεξάρχουσα θέση κατέχει η Καπνοβιομηχανία Καραβασίλη. Όπως γράφει στη σελίδα 202, «Ο δημιουργός και συντελεστής τόσο της Καπνοβιομηχανίας, όσο και αργότερα της Τράπεζας Καραβασίλη, Βασίλης, ξεκίνησε κάποτε στις αρχές του αιώνα από μικρό ορεινό χωριό της Γορτυνίας, το Μοναστηράκι, απέναντι από την Ηλειακή Δίβρη και μάλλον πεζός, όπως εθρυλήτο, ήλθε στον Πύργο για ανεύρεση εργασίας. Πέτυχε με την ευφυΐα του και την εργατικότητα του να δημιουργήσει βαθμιαία μία μεγάλη βιομηχανία και αργότερα μια σημαντική Τράπεζα, ώστε να δεσπόζει επί σειρά πολλών χρόνων της οικονομικής ζωής όχι μόνο του τόπου μας αλλά και ευρύτερα του Ελλαδικού χώρου....»

Ο κατάλογος των τοπικών βιομηχανιών είναι σχεδόν πλήρης, αφού περιλαμβάνονται: Η αλευροβιομηχανία «Δήμητρα-Αλφειός», η βιομηχανία ελαιουργικών μηχανημάτων «Χαρ. Θεοχάρης», η φανελοποιία Τσιαντζή, η βιομηχανία ζυμαρικών Ηρακλή Νταϊρόπουλου, η ελαιουργία και η βιομηχανία τοματοπελτέ Αδελφών Ξυστή, η βιομηχανία επεξεργασίας σταφιδοκάρπου Αφών Χρ. Σορβατζώτη, τα «Ψυγεία και Παγοποιεία Αφών Κακούρη, τα αεριούχα ποτά Ντοά και Μουστάκη, ο αλευρόμυλος Λαϊνά, η ΒΙΑΜΑΞ, η βιομηχανία ρητίνης «Αφοί Μιχαλόπουλοι» και κατά τα τελευταία χρόνια η εταιρεία παραγωγής ειδών πορσελάνης των Τζ. Μαρατζάνα και Δημ. Λιαρόπουλου. Αξιομνημόνευτη είναι επίσης η ιδιαίτερη αναφορά που κάνει στην εμπορία και διακίνηση της μαύρης σταφίδας, που είχε σημαντική συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη του Πύργου μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά και στα σταφιδικά συλλαλητήρια.

Η πνευματική ζωή του Πύργου δεν θα μπορούσε να λείπει από το αναδρομικό ημερολόγιο. Ο πρωταγωνιστής φυσικά της Πυργιώτικης πνευματικής κίνησης των νεωτέρων χρόνων είναι ο αξέχαστος Τάκης Δόξας. *«Ο Δόξας συνέβαλε πολύ στην πνευματική ανάπτυξη και την προβολή του Πύργου. Ως διευθυντής επί χρόνια της Βιβλιοθήκης, ως δημοσιογράφος, κυρίως από τις στήλες της Αυγής και ως δραστήριος κοινωνικός παράγων. Έγραψε και εξέδωσε αρκετά λογοτεχνικά βιβλία, διηγήματα, ποιήματα και ιστορικά, που τα έχω σχεδόν όλα στη βιβλιοθήκη μου, με ιδιόχειρες αφιερώσεις. Συνέγραψε τον θαυμάσιο Ολυμπιακό Ύμνο που είχε παγκόσμια απήχηση...»* Αναφορές επίσης για τη συνεισφορά τους στην πνευματική ανάπτυξη υπάρχουν για τον Ανδρέα Καρκαβίτσα, τον Διον. Κόκκινο, Θόδωρο Ξύδη, Τάκη Δημόπουλο, Τάκη Σινόπουλο, Κων. Καραλή, Κούλη Καπογιάννη, Αλέκο Κάζογλη, Γιάννη

Παπαγιάννη, Νιόνιο Κορκολόπουλο, Απόστολο Ηλιόπουλο, Νίκο Φραγκογιαννόπουλο, Ευθυμία Στρατή, Θ. Σπυροπούλου, Φανή Παπαγεωργίου, Νίνα Κοκκαλίδου-Ναχμία, Διονύσιο Χιώνη, Ιωσήφ Αργυρίου, Ηλία Παπαδημητρακόπουλο, Ανδρέα Τσούρα, Ανδρέα Μπούτσικα, κ.α.

Εξαίρεται επίσης η Φιλαρμονική Εταιρεία Πύργου «ο Απόλλων», από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η ιδιαίτερη συμβολή του προέδρου της κατά τα τελευταία χρόνια Πολυχρόνη Παπανικολάου, όπως και του παλαιότερου Γιώργου Παπασχηνά, καθώς και οι εξέχοντες δάσκαλοι-μαέστροι Παρίδης, Μπέλικ, Μαθαρίκος και οι άριστοι μουσικοί Διον. Γουσέτης, Βασ. Γάσπαρης, οι αδελφοί Αντύπα και Γάσπαρη, Κ. Μπενετάτος, Χρ. Γκίνης κ.α. Αξίζει να σημειωθεί ότι και ο ίδιος ο Νάκης Αυγερινός διετέλεσε Πρόεδρος της Φιλαρμονικής μετά τον πόλεμο και συνέβαλε τα μέγιστα στην αναδιοργάνωση της.

Πέραν όμως της δημόσιας ζωής, διάβασα με πολύ ενδιαφέρον για τα μπάνια του Κατακώλου, τις διακοπές στο Λάλα και πως έφτανε κανείς εκεί, για τα Ανθεστήρια, για τα πρώτα σινεμά, τα εξοχικά κέντρα και τις ταβέρνες, για τους ξενύχτηδες του Πύργου, το Επαρχείο, τα μαγαζιά, τα ζαχαροπλαστεία, τα καφενεία, τον τουρισμό, τους περιπάτους και τις εφημερίδες που κυκλοφορούσαν, τη κοσμική και κοινωνική ζωή. Είχα επίσης την ευκαιρία να μάθω αρκετά για τη θέση των γυναικών στη κοινωνία της εποχής και στο εκπαιδευτικό σύστημα. Στη φωτογραφία των αποφοίτων του Σχολαρχείου (σελ. 18) μεταξύ των 50 αγοριών δεν διέκρινα καμία γυναίκα. *«Η φοίτηση στα γυμνάσια και γενικά στη Μέση Εκπαίδευση ήταν μικτή. Πολύ λιγότερα κορίτσια φοιτούσαν. Θυμάμαι ότι στη 4^η Γυμνασίου, που ήταν η τελευταία, φοιτούσαν 20, που χρησιμοποιούσαν τα πρώτα θρανία, αυστηρά διαχωρισμένες από μας, 40 περίπου μαθητές».*

Αργότερα στη Νομική Σχολή αναφέρει ότι ήταν μόνο 12 συνολικώς φοιτήτριες, «θαραλέα κορίτσια», όπως τις αποκαλούσε ο καθηγητής του Ρωμαϊκού Δικαίου Κων. Παπούλιας. Ακόμη, μεγάλο ενδιαφέρον προκαλεί και το κεφάλαιο με τις ταξιδιωτικές αναμνήσεις, κυρίως από τη Μόσχα και το Βερολίνο.

Θα ήθελα να κλείσω με ένα απόσπασμα που δείχνει το μεγαλείο του ανθρώπου, που δεν περιορίζεται στον μικρόκοσμό του, αλλά στοχάζεται αγκαλιάζοντας τη παγκοσμιότητα: ένα καλοκαιρινό πρωί στη Σικυώνα Ξυλοκάστρου, 22.7.1982 (σελ. 167).. *«Μια καλοκαιρινή μέρα που μπορούσε να είναι για όλους ήρεμη, καλή, ευχάριστη και ελπιδοφόρα. Εν τούτοις, παντού και στα δύο ημισφαίρια υπάρχουν πολλές εστίες δυστυχίας και φοβερών ανθρώπινων δραμάτων. Ένα δισεκατομμύριο ανθρώπινα πλάσματα σε όλη τη γη και ιδίως παιδιά, πεινούν και πεθαίνουν από στερήσεις και αρρώστιες χωρίς καμιά πρόνοια ή βοήθεια. Χιλιάδες αθώοι φυλακισμένοι και εξόριστοι σε στρατόπεδα για τα πολιτικά τους φρονήματα και τις ιδέες τους. Πολλοί εμφύλιοι, κυρίως πόλεμοι και συγκρούσεις σε πολλά σημεία της γής, εξοπλισμοί συνεχώς και βαρύτεροι και πολλές επικίνδυνες καταστάσεις στον διεθνή ορίζοντα...».*

Στις 6 Νοεμβρίου 2002, κηδεύτηκε στη γενέτειρά του τον Πύργο Ηλείας, πράγματι, ο τελευταίος ευπατρίδης. Ένας πολιτικός κύρους και ευγενούς ήθους, ένας γνήσιος δημοκράτης, με μεγάλη προσφορά στον τόπο του.

anna@karamanou.gr www.karamanou.gr